

2026. október 22-én mutatták be a Hild-villában Várnagy Andrea Liszt Ferenc: *A bölcsőtől a sírig* című kötetét. A Liszt Ferenc-díjas zongoraművész, Érdemes Művész, az MMA Művészeti Ösztöndíjprogram alumni ösztöndíjasának munkája a zeneszerző utolsó szimfonikus költeményének részletes elemzésén keresztül tárja fel a mű zenei, filozófiai és spirituális összefüggéseit.

Liszt Ferenc *A bölcsőtől a sírig* című szimfonikus költeménye a zeneszerző kései alkotói korszakának különleges jelentőségű darabja. Az emberi lét teljességét megragadó mű a születés titokzatos pillanatától az élet küzdelmein és veszteségein át a végső elcsendesedésig vezet. Liszt ebben az alkotásában a korábbi szimfonikus költemények drámai konfliktusai helyett az emberi élet végső kérdései felé fordul, és letisztult, elmélyült zenei nyelven fogalmazza meg gondolatait. A műben a zenei újítás, a kifejezésmód rendkívüli érzékenysége és a transzcendens iránti nyitottság sajátos egységet alkot.

A kötet bemutatóján a szerzőn kívül **Marton Éva** Kossuth-díjas operaénekes, a Nemzet Művésze, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, valamint **Eckhardt Mária** Széchenyi-, Erkel Ferenc- és Szabolcsi Bence-díjas zenetörténész, muzeológus, szakíró, az MMA levelező tagja osztotta meg gondolatait a szerzővel és a közönséggel. A beszélgetést **Eckhardt Gábor** Liszt Ferenc-díjas zongoraművész moderálta.

Marton Éva ajánlásában két, Liszt művészete iránt elkötelezett előadóművész találkozásaként mutatta be a kötet megszületését. Mint felidézte, Várnagy Andrea doktori disszertációjára a Marton Éva Nemzetközi Énekversenyen, a versenyzők Liszt-dalainak válogatása közben talált rá. A kézirat elmélyült tanulmányozása során meggyőződhetett a szerző szakmai felkészültségéről, művészi érzékenységéről és a zeneszerző életműve iránti mély tiszteletéről. Kiemelte, hogy Liszt utolsó szimfonikus költeménye eltér a korábbi, úgynevezett weimari művek világától: míg azokban a küzdelem és a megpróbáltatások után gyakran a diadal kap hangsúlyt, a kései alkotás az emberi lét egészét szemléli, a földi tapasztalatokon túli összefüggések felől közelítve az élet végső kérdéseihez.

Várnagy Andrea munkájának egyik legfontosabb sajátossága, hogy az előadóművész személyes tapasztalatait tudományos igényű kutatással kapcsolja össze. A szerző megfogalmazása szerint a kutatás olyan új gondolatokat és nézőpontokat nyitott meg előtte, amelyek révén a mű előadásakor korábban ösztönösen született felismerések is tudatossá válhattak. A kötet így nem csupán zenetörténeti és műelemző munka, hanem egyben a művészi megértés folyamatának dokumentuma is: azt mutatja meg, miként gazdagíthatja egymást a kutató elmélyültsége és az előadó személyes, átélésen alapuló értelmezése.

A kötet első része a szerző doktori disszertációjára épül, amelynek témavezetője prof. **Király Csaba** volt, míg a második rész művészekkel és gondolkodókkal folytatott személyes beszélgetéseket tartalmaz. A könyv részletesen tárgyalja a szimfonikus költemény keletkezésének körülményeit, Liszt életének utolsó szakaszát, vallásosságát és progresszív zenei gondolkodását. Kitér a zene és a képzőművészet kapcsolatára, valamint Zichy Mihály festő-grafikus művészetére is, majd a mű különböző változatainak és zenei rétegeinek elemzésén keresztül vezeti végig az olvasót a kompozíció szerkezetén. A műelemzések a bölcső, a lét küzdelmei és a sír szimbolikus jelentéseit járják körül, miközben a szerző a hangzás, a kompozíciós és a hangszerelési technika, valamint az interpretáció kérdéseire is kitér. A kötetet a Liszt örökségét személyes nézőpontokból megvilágító interjúk tovább gazdagítják.

Nagy megtiszteltetés, hogy a rendezvényen részt vett **Fidir Fidirovich Schandor**, Ukrajna magyarországi nagykövete, **Bacskai József** főkonzul, **Csernicskó István**, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Egyetem rektora, valamint **Vizi E. Szilveszter** Széchenyi-nagydíjas orvos, a Magyar Tudományos

Akadémia volt elnöke, professor emeritus, a Magyar Corvin-lánc Testület elnöke.

Várnagy Andrea kötete Liszt Ferenc kevésbé ismert, ugyanakkor a modern zenei gondolkodás szempontjából is jelentős alkotói korszakához kínál új megközelítést. A személyes művészi tapasztalatot és az elmélyült elemzést ötvöző munka közelebb viszi az olvasót a zeneszerző szellemi örökségéhez, és arra hív, hogy *A bölcsőtől a sírig* című művet ne csupán zenei kompozícióként, hanem az emberi létezésről megfogalmazott, időtálló gondolati vallomásként is értelmezzük.

Fotó: Kecskés Noémi/ MMA MMKI

A könyvbemutató képei:

Várnagy Andrea új kötete

Eckhardt Gábor, Várnagy Andrea, Eckhardt Mária, Marton Éva

Várnagy Andrea

Csáji László Koppány, Eckhardt Gábor és Várnagy Andrea

A résztvevők egy csoportja

FÜGGELÉK:

Várnagy Andrea: Liszt Ferenc. Von der Wiege bis zum Grabe. A bölcsőtől a sírig. A hangjegyekbe öntött bizonyságtétel. (Összukrajnai Állami «Kárpáti» kiadó, Ungvár, 2026) A kötet a zenei, művészeti és spirituális összefüggéseken keresztül Liszt különleges alkotásának mélyebb, az emberi lét egészét átfogó üzenetét tárja fel

(Parlando 2026/5.)